

N 2013/2942/TK

BURLÖV

ESLÖV

HÖÖR

KÄVLINGE

LOMMA

LUND

MALMÖ

STAFFANSTORP

SVEDALA

TRELLEBORG

VELLINGE

Näringsdepartementet

MalmöLundregionens yttrande över Trafikverkets förslag till Nationell plan för transportsystemet 2014-2025

MalmöLundregionens elva kommuner har en gemensam syn på de mest prioriterade infrastruktursatsningarna i Skåne. Med anledning av trafikverkets förslag till nationell plan för transportsystemet 2014-2025 vill kommunerna här gemensamt framföra betydelsen av storstadsspecifika investeringar för att hantera det skånska transportsystemets kapacitetsproblem.

Samtliga kommunstyrelseordförande för kommunerna i MalmöLundregionen

Den 24 september 2013

Katrin Stjernfeldt Jammeh
Malmö stad

Katja Larsson
Burlövs kommun

Anders Bergarn
Lomma kommun

Anna Palm
Höörs kommun

Linda Allansson-Wester
Svedala kommun

Ulf Bingsgård
Trelleborgs kommun

Mats Helmfrid
Lunds kommun

Christian Sonesson
Staffanstorps kommun

Cecilia Lind
Eslövs kommun

Pia Almström
Kävlinge kommun

Lars-Ingvar Ljungman
Vellinge kommun

MalmöLundregionens synpunkter på Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014 – 2025

Bakgrund

Trafikverket har till kommuner m fl översänt förslag till Nationell plan för transportsystemet 2014-2025, inklusive miljökonsekvensbeskrivning, för kännedom och eventuella synpunkter senast den 1 oktober 2013.

Kommunerna i MalmöLundregionen, som är ett mellankommunalt nätverk för samarbete mellan de 11 kommunerna i sydvästra Skåne framför här gemensamma synpunkter på Trafikverkets *Förslag till nationell plan för transportsystemet*.

Sammanfattning

Transportsystemet i Skåne har stor betydelse för Sveriges transportförsörjning och utveckling. Den faktiska utvecklingen av transporterna, näringslivets investeringar, kommunernas utvecklingsarbeten, förberedelserna för en fast förbindelse mellan Danmark och Tyskland understryker denna bild. Ett väl fungerande transportsystem i landets storstadsområden är nödvändigt för effektiv och hållbar tillväxt i Sverige. För näringslivet är pålitliga, effektiva och hållbara transporter till våra viktigaste exportmarknader avgörande för konkurrenskraften.

Kommunerna i MalmöLundregionen beklagar att det i remissmaterialet inte ingår något samlat förslag till storstadspaket för infrastruktur i Skåne och att Trafikverkets satsningar i sydvästra Skåne, generellt sett inte speglar denna regions behov och utmaningar.

Kommunerna vill framföra nödvändigheten av en nationell plan som är tydligare grundad på långsiktig hållbarhet, som på ett bättre sätt hanterar arbetspendlingen och de storstadsspecifika kapacitetsproblemen i det skånska transportssystemet.

En plan som i större utsträckning ger förutsättningar för bättre fungerande och större arbetsmarknadsområden och som samtidigt bidrar till klimatmålen innebär sammanfattningsvis att följande projekt bör inarbetas i den nationella planen:

- Södra Stambanan Lund -Hässleholm, Väst kustbanan
- Lommabanan, Marieholmsbanan, Skånebanan
- Utvecklad kollektivtrafik i städerna inkl Spårväg Lund C-ESS
- Godsstråket genom Skåne; Lommabanan, Trelleborgsbanan, hamnarna i Malmö och Trelleborg
- Kontinentalbanan - tidigareläggning
- Simrishamnsbanan etapp 1 - påbörja planeringen av sträckan Malmö-Dalby
- Kvalitetshöjningar av kollektivtrafiken till och från Malmö Airport
- Nya Öresundsförbindelser – fördjupade utredningar om Öresundsmetro mellan Malmö och Köpenhamn

Bakgrund

Hämmand tillväxt till följd kapacitetsbrister i storstadsområdena

I ett Öresundsperspektiv och internationellt perspektiv utgör *MalmöLundregionen* tillsammans med Köpenhamn en tillväxtmotor i regionen.

Denna region konkurrerar inte bara med övriga storstadsregioner i Skandinavien utan måste dessutom hävda sig gentemot världens övriga metropoler, när det gäller att attrahera företag, forskning och kompetens. Internationell attraktivitet, hög specialisering, kulturutbud och krav på hög internationell tillgänglighet, blir därmed mycket angelägna frågor. Hög tillgänglighet till Copenhagen Airport är viktiga förutsättningar för hela regionen.

Samtidigt kännetecknas Sydvästra Skåne idag av omfattande kapacitetsproblem. Utvecklingen i *MalmöLundregionens kommuner*, där mer än hälften av Skånes befolkning bor, är beroende av omedelbara och kraftfulla satsningar på ökad transportkapacitet i storstäderna med omland. Fokus bör därmed i högre grad läggas på storstadsområdenas, tillväxtmotorernas utmaningar.

Det är avgörande att säkerställa person- och godstrafikens kapacitet i sydvästra Skåne och Öresundsregionens *stora infrastrukturstråk*. Kommunerna i MalmöLundregionen har i flera sammanhang framfört att den nya planen ska prioritera *arbetspendling* i Skåne samt att de internationella *godstransporterna* ska tas om hand och kunna genomföras på ett hållbart sätt. Detta är också prioriterat av regeringen. Satsningarna i Skåne, som del av det samlade utfallet, speglar inte dessa frågor relevans och betydelse i Skåne.

Lika betydelsefullt är ett välfungerande *regionalt transportsystem* som binder samman Malmö och Lund med de omkringliggande kommunerna. Hög tillgänglighet till de planerade forskningsanläggningarna MAX IV och ESS i Lund kommer att vara en avgörande faktor för både den regionala och nationella tillväxten.

Ökad klimatpåverkan

Utöver tillväxtperspektiven kommer en väsentlig utbyggnad av infrastrukturen att bli nödvändig av miljömässiga skäl. Mer än halva Sveriges varuexport går genom Skåne, och miljöbelastningen kan endast minskas genom en effektiv infrastruktur. Enligt Trafikverkets prognos beräknas trafikarbetet på väg i Skåne mellan 2010-2030 öka med 26-50 % för personbilar. Trafikverkets material innehåller inga satsningar som på allvar ställer om transportsystemet mot klimatneutralitet. Kommunerna efterlyser ett mer fördjupat resonemang kring effekterna av den förväntade utvecklingen satt i relation till transportpolitiska klimatmålet.

Prioriterade åtgärder i MalmöLundregionen

Huvudstråken

- *Södra stambanan och Väst kustbanan*

Kommunerna ser positivt på att fyrasparutbyggnaden på Södra stambanan Arlöv - Högevall genomförs. Kommunerna vill i detta sammanhang påtala en befintlig oro för ofta förekommande stopp på sträckan Malmö-Lund i form av kontaktledningshaverier, men även signalfel och rälsbrott. Både för det regionala, nationella och internationella resandet till och från sydvästsverige är det viktigt att denna infrastruktur fungerar idag och under hela utbyggnadstiden. Kommunerna

förutsätter att ombyggnaden av sträckan Flackarp - Högevall kopplas ihop och samordnas med utbyggnaden av sträckan Arlov - Flackarp. Flera betydande satsningar saknas dock på huvudstråken *Södra stambanan* och *Väst kustbanan*. Även arbete med strategiskt viktiga utredningsfrågor med koppling till ökad kapacitet och framtida snabb interregional tågtrafik saknas i planförslaget. Kommunerna vill starkt understryka vikten av att planeringsarbetet för en fortsatt utbyggnad till fyra spår mellan *Lund och Hässleholm* inleds omedelbart och att investeringsmedel avsätt för genomförande under planperioden.

Spårburen kollektivtrafik till och från städerna

- Utbyggnad av befintlig järnväg

För att infrastrukturen i MalmöLundregionen ska kunna fungera effektivt behöver den spårburna kollektivtrafiken till och från städerna stärkas. Det handlar om det skånska transportsystemets sammantagna kapacitet, men också om att möjliggöra miljömässigt hållbar arbetspendling till storstäderna från andra skånska kommuner. Nedanstående objekt har en stor regional och nationell betydelse och föreslås inarbetas i planen:

- Mötespår på enkelspåriga banor: *Marieholmsbanan*, *Trelleborgsbanan* och *Skånebanan*.
- *Lommabanen*: anpassning till användning både för gods- och persontrafik. Utbyggnadsåtgärder och finansiering måste tydliggöras. Tidplanen för utbyggnaden bör följa tidplanen för Hallandsåstunneln
- Åtgärder för persontrafik på *Kontinentalbanan* tidigareläggs till 2014
- Kvalitetshöjningar av kollektivtrafik till och från *Malmö Airport*
- Påbörja planeringen av *Simrishamnsbanans* etapp 1 (är på sikt en förutsättning för ett fungerande regionalt järnvägssystem i Skåne)
- Mindre kapacitetsåtgärder i järnvägssystemet genom mötesplatser, trimning, ombyggnader av stationer, förlängningar av plattformar mm, bör namnges i planen.

Utvecklad kollektivtrafik i städerna

- Högklassig buss-och spårvagnstrafik

De stora städerna i Skåne växer. Inpendling, trängsel och belastningen på miljön ökar, trafiksituation i Malmö och Lund är på vissa håll ohållbar exempelvis överskrids miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet i Malmö. Kollektivtrafiken i städerna måste förbättras väsentligt vad gäller kapacitet, standard och bytesmöjligheter.

Högklassig busstrafik och *spårvagnstrafik* är nödvändig i de mest belastade stråken, för att underlätta dels det mellankommunala/regionala resandet, dels förflyttningar inom städerna. Förslag till satsningar på kollektivtrafiken i de största städerna och utbyggnad av superbussar och spårvägar saknas i planen, bl a saknas spårväg i Malmö helt. *Spårväg Lund C - ESS* är angett som en namngiven brist som ska utredas vidare. Kommunerna anser att denna utbyggnad har en stor regional och nationell betydelse och överensstämmer väl med de intentioner som finns i planen om en ökad samverkan mellan samhällets aktörer. Kommunerna vill understryka vikten av att objektet inarbetas i planen med statlig/regional/kommunal samfinansiering.

Godstrafiken i Skåne och hamnarnas betydelse

- *Södra stambanan*
- *Godsstråket genom Skåne, inkl kontinentalbanan*
- *Hamnarna i Trelleborg och Malmö*

Genom Stockholmspaketet och motsvarande i Göteborg, det s.k. Västsvenska paketet, görs nationella satsningar på att förbättra godsflödena. I propositionen hänvisas till Trafikverket, som föreslår att det utpekade transeuropeiska transportnätverket (TEN-T) bör vara vägledande för framtida prioriteringar. Planen innehåller vissa satsningar för att möta de framtida ökande godsflödena, dock saknas i förslaget flera viktiga satsningar:

- Inte minst utbyggnaden av *Södra stambanan* till fyra spår som hanterar den viktigaste strömmen av godstrafik från mellersta Sverige till Skåne och kontinenten.
- I väster är det nödvändigt att det så kallade *godsstråket genom Skåne* byggs ut för godstrafiken över Öresund och via Malmö och Trelleborgs hamnar.
- Kommunerna efterlyser förtydliganden avseende *Lommabanan* som en del av godsstråket. Åtgärder för anpassning till användning både för gods- och persontrafik samt finansiering och tidplan måste framgå av planen.
- Åtgärder på *Kontinentalbanan* genom Malmö ska tidigareläggas och anpassas till användning både för gods- och persontrafik. Åtgärden behöver planeras in med byggstart perioden 2014 – 2016. Alla nödvändiga förutsättningar är på plats.
- För att på sikt klara en ökad efterfrågan på godstransporter på järnväg över Trelleborgs hamn kommer Trelleborgsbanan att behöva byggas ut till dubbelspår runt 2025. Trelleborgsbanans kommande kapacitetsbrist förutses ingå bland de objekt som bedöms ha kvarstående brister efter 2025.
- I sammanhanget ska det framhållas att även högklassiga *hamnkontakter i Malmö och Trelleborg* är viktiga nationella och europeiska behov att beakta. Båda hamnarna är av EU utsedda till så kallade Core-hamn. I planförslaget saknas åtgärder för *tillfarter* både till Malmös och Trelleborgs hamnar, vilka är nödvändiga för att båda hamnarna ska kunna utvecklas till starka logistiknav för det svenska näringslivets import och export.

Nya Öresundsförbindelser

- *Öresundsmetro mellan Malmö och Köpenhamn*

Trots att det i remissunderlaget understryks vikten av en stark Öresundsregion som en viktig tillväxtmotor och Skandinaviens största storstadsregion med 3,8 miljoner invånare, saknas i planen helt markering av brister för kontakter över Öresund samt åtaganden att tillsammans med berörda regioner och städer fortsätta ett gemensamt utvecklingsarbete. En fortsatt gränsregional integration mellan sydvästra Skåne och Själland, samt Copenhagen Airports konkurrenskraft, är beroende av väl fungerande trafikutbyte över Öresund. Öresundsbron utgör för närvarande den enda fasta länken för långväga person- och godstrafik mellan Skandinavien och kontinenten. Prognoser visar att bron landanslutningar, kommer att få omfattande kapacitetsproblem. Den befintliga förbindelsen är redan i dagsläget utsatt för ett hårt tryck, eftersom fjärrbetonad person- och godstågtrafik måste samsas med regional arbetspendling. Påfrestningarna kommer att öka ytterligare när den fasta

förbindelsen över Fehmarn Bält öppnas år 2021.

Öresundsregionen kan bindas samman och stärkas genom fasta förbindelser dels mellan *Helsingborg och Helsingör för biltrafik, persontågtrafik och godstågtrafik* dels mellan *Malmö och Köpenhamn*. Som komplement till Öresundsbron, och för en fördjupad integration av arbetsmarknaden, finns behov av ytterligare en fast förbindelse över södra Öresund. Därför planerar Malmö stad och Köpenhamns kommun gemensamt för en framtida *Öresundsmetro*. Det är en nationell angelägenhet att avlasta Öresundsbron genom ytterligare förbindelser. Trafikverkets slutsatser kring Öresundsregionen och Fehmarn Bältförbindelsen pekar tydligt på att ett aktivt arbete bör komma till stånd. Planen bör innehålla medel för fördjupade utredningar.

Finansiering av infrastruktursatsningar i Skåne

MalmöLundregionens kommuner har en gedigen vana av god samverkan med staten och av att medfinansiera utbyggnader av transportsystemet. Kommunerna är beredda att medfinansiera *ett storstadspaket* som omfattar de åtgärder som krävs för att lösa MalmöLundregionens kapacitetsproblem. Ett långsiktigt statligt engagemang, med en avsatt satsning per år under planperioden 2014-2025, kombinerad med insatser från respektive kommun och Region Skåne skulle leda till en påtaglig kvalitetshöjning och kan anpassas till planeringsberedskapen i respektive kommun. Kommunerna är beredda att i samverkan med Region Skåne vara testregion för nya typer av brukarfinansiering och delta i utvecklings- och försöksverksamhet tillsammans med staten. Vad gäller ytterligare förbindelser över Öresund är det viktigt att betona att de brointäkter som fortsätter att genereras när Öresundsbron är betald ska stanna i området.

Vikten av överläggningar

Avslutningsvis vill kommunerna poängtera vikten av att överläggningar kommer till stånd mellan staten, Region Skåne och kommunerna för att komplettera och närmare klarlägga ansvar, tidplaner och finansiering av de projekt som ingår i Trafikverkets förslag, liksom utvidgade åtaganden för att få till stånd viktiga åtgärder som inte ingår i förslaget. Även överläggningar rörande samband mellan regional och nationell plan liksom möjligheten att skapa ett samlat paket byggt på djupare partnerskap stat-region-kommun ska eftersträvas.

Förslaget till nationell plan bygger på bland annat Kapacitetsutredningen (TRV 2011/17304) Kommunerna vill därför påminna om och framhålla de synpunkter som kommunerna i MalmöLundregionen framförde i yttrande över denna utredning.